

STÄRKT SKYDD I NATURRESERVATET VAKÖ MYR I ÄLMHULTS KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken (1998:808) att föreskrifterna A5, A15, A16 och A17 i länsstyrelsens beslut daterat den 14 december 1998 med ärendenummer 231-5549-1998 (bilaga 3), utöver vad som tidigare föreskrivits, ska gälla i de område på fastigheten Låkan 1:6 som markerats på bifogad karta (bilaga 1) med följande anmärkningar:

- A5. uppföra ny byggnad eller anläggning,
Anmärkning: jaktorn får uppföras i skogsmark och i åkerkanter
- A15. plantera eller så träd, buskar och andra växter,
- A16. utföra skogsavverkning eller annan skogsvårdande åtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
Anmärkningar:
 - I. Vindfälle eller döda grenar som hamnar olämpligt och påtagligt hindrar jordbruk eller framkomlighet på stigar, vägar och i vatten får flyttas till annan lämplig plats inom reservatet.
 - II. Siktgata för jaktens behov får röjas efter Länsstyrelsens tillstånd.
- A17. Framföra motordrivet fordon utom för hämtning av fällda älgar med fordon som inte åstadkommer markskador,
Anmärkning: transport för skogsbruksändamål till fastigheten Låkan 1:6 väster om naturreservatet, för hämtning av fällt vilt, för jordbrukets ändamål samt för underhåll av befintliga vägar är tillåtet under förutsättning att det inte leder till markskador.

Beslutet innebär att naturreservatets skötselplan ändras så att skötselområde 10 och 11, som markerats på bifogad karta (bilaga 2), tillkommer. Dessa områden har tidigare ingått i skötselområde 7. Länsstyrelsen fastställer ett tillägg till befintlig skötselplan för dessa områden, se nedan.

TILLÄGG TILL SKÖTSELPLANEN

Skötselområde 10: Lövskog med inslag av åkermark (5,2 ha)

Beskrivning

Området består av varierad lövdominerad skog med inslag av gran och tall. Det finns äldre åkrar som fortfarande är öppna gräsmarker men där lövsly vandrar in från kanterna. I öster finns ett mindre granbestånd.

Bevarandemål

Lövskog där ek dominerar med inslag av andra lövträd som björk, rönn, bok, asp, sälk och hassel. Inslag av tall får förekomma. En stor andel grova och/eller gamla träd samt träd i de flesta åldersklasser ska förekomma inom området.

Förekomsten av hålträd samt stående och liggande multnande ved ska vara riklig. Multnande granved förekommer med begränsningen att det inte leder till risk för skadeinsektsangrepp på grannfastigheterna. Inägomarken bibehålls öppen.

Skötselåtgärder

- Gran avverkas/röjs bort och får vid behov köras ut ur området.
- Friställning och regelbunden röjning kring äldre träd, t.ex. ek. Ingen löv- eller tallved tas ut ur reservatet.
- Veteranisering får utföras för att öka trädens naturvärden.
- Boplattformar och fågelholkar får sättas upp och andra åtgärder för att gynna fågellivet får utföras.
- Inägomarken får skötas genom traktorslätter med tillhörande bortförsel av vegetationen. Alternativt sköts områdena genom bete eller som åkermark.
- Enstaka år med hävduppehåll för att möjliggöra efterföljande vårbränning får förekomma. Ängsväxter med regional proveniens får sås in.
- Bränning av gräs får utföras.
- Om intresserad brukare finns får åkermarken brytas för ekologisk odling.

Fastighetsägaren har kvar rådigheten över åkrarna och rätten att bruka eller arrendera ut dessa. Om fastighetsägaren inte har möjlighet att sköta åkrarna är det förvaltaren som ansvarar för att skötselåtgärder enligt skötselplanen utförs.

Skogsvägar och stigar som finns i området får underhållas.

Skötselområde 11: Bok- och blandskog med inslag av åkermark (6,5 ha).

Beskrivning

Området består dels av en bokskog i norr, dels av grandominerad skog med inslag av bok, tall, asp, sälk och björk. Södra delen är fuktig där björk och gran dominerar tillsammans med enstaka tallar. Vid de äldre åkrarna i området finns kulturlämningar i form av spår efter ett torp, jordkällare samt ladugård. En markerad strövstig som tar besökare från reservatets parkeringsplats ut på den öppna myren löper genom området.

Bevarandemål

Målet är att minst 5 ha av området på sikt ska vara näringsfattig bokskog. Övriga delar, främst i blötare partier, ska vara lövrik blandskog. En stor andel grova och/eller gamla träd samt träd i de flesta åldersklasser ska finnas inom området. Förekomsten av hålträd samt stående och liggande multnande ved ska vara riklig. Multnande granved förekommer med begränsningen att det inte leder till risk för skadeinsektsangrepp på grannfastigheterna. Åkern i östra delen ska bibehållas öppen. Kulturlämningar ska hållas synliga och enstaka hagmarksgrannar ska förekomma.

Skötselåtgärder

- Successiva skötselåtgärder för att öka andelen löv och tall, t.ex. frihugning av lövträd, ringbarkning, avverkning av enskilda träd etc. ska utföras. Ingen löv- eller tallved tas ut ur reservatet.
- Granområdet mellan de två bokområdena i norr får avverkas och virket köras ut ur området.
- Boplattformar och fågelholkar får sättas upp och andra åtgärder för att gynna fågellivet får utföras.
- Kulturlämningarna vid åkern i öster ska synliggöras med stor hänsyn till naturvärdena på platsen. Ett mindre antal hagmarksgrannar får bevaras om de inte bedöms ha negativ påverkan på naturvärden.
- Inägomarken får skötas genom traktorslåtter med tillhörande bortförsel av vegetationen. Alternativt sköts områdena genom bete eller som åkermark.
- Enstaka år med hävduppehåll för att möjliggöra efterföljande vårbränning får förekomma.
- Ängsväxter med regional proveniens får sås in.
- Bränning av gräs får utföras.
- Om intresserad brukare finns får åkermarken brytas för ekologisk odling.

Fastighetsägaren har kvar rådigheten över åkrarna och rätten att bruka eller arrendera ut dessa. Om fastighetsägaren inte har möjlighet att sköta åkrarna är det förvaltaren som ansvarar för att skötselåtgärder enligt skötselplanen utförs.

Skogsvägar och stigar som finns i området får underhållas.

Bränder, storm, översvämningar, insekts- och svampangrepp

Vid händelser som medför att stora mängder träd dör och/eller faller omkull vid t.ex. storm, insektsangrepp eller översvämning gäller följande: All död ved från lövträd och tall lämnas inom området, men veden får vid behov flyttas till annat skötselområde eller om det är stora mängder till annat naturreservat. Om dessa händelser medför mycket stora mängder ris och toppar får delar av dessa tas ut. Eftersom det främsta syftet med naturreservatet inte är att skapa multnande ved av gran kan angrepp av insekter som riskerar att medföra betydande skada på grannfastighet åtgärdas genom borttransport, barkning eller motsvarande av gran.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Skälen för beslutet är områdets prioriterade bevarandevärden, naturtyperna taiga (9010), näringsfattig bokskog (9110) samt friluftsliv. Beslut om stärkt skydd i naturreservatet bedöms främja bevarandet av de utpekade värdena.

Områdets högsta biologiska värden är knutna till äldre skogar med stort lövinslag. Delar av området består av ren bokskog. Genom området går en strövstig för reservatets besökare. Genom beslut om stärkt skydd förbättras förutsättningarna att bevara områdets naturvärden knutna till trädbärande marker. Friluftslivets förutsättningar förbättras också genom att möjligheten att även fortsatt vandra i äldre skogar säkras. Bevarandevärdena hotas av avverkning i och med att skogsbruk fram till och med föreliggande beslut varit tillåtet i området.

För att gynna de prioriterade bevarandevärdena behövs skötselåtgärder i området. Skötselåtgärderna specificeras närmare under stycket ”Tillägg till skötselplanen”.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Länsstyrelsen fattade den 14 december 1998 beslut om bildande av naturreservatet Vakö myr omfattande en areal om 968 ha (dnr 231-5549-1998). Hela naturreservatet ingår i Natura 2000 inom området SE0320156 Vakö myr.

ÄRENDETS BEREDNING

Sommaren 2016 inkom en förfrågan från fastighetsägarna om att upparbeta vindfällan i den del av naturreservatet som omfattas av detta beslut. Efter en dialog mellan fastighetsägarna och Länsstyrelsen gjordes bedömningen att området har sådana naturvärden att det bör omfattas av föreskrifter som reglerar skogsbruk. I december 2018 tecknades en överenskommelse om inträngsersättning mellan fastighetsägarna och Länsstyrelsen.

Förslaget till beslut och skötselplan skickades den 30 januari 2019 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar.

Myndigheter, ideella föreningar m.fl. har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget.

SYNPUNKTER PÅ FÖRSLAGET TILL BESLUT

Skogsstyrelsen har inget att erinra mot förslaget utan ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt och i enlighet med framtagna skötselplan.

Älmhults kommun ställer sig generellt sett positiva till ändringarna av föreskrifterna och skötselplanen. Kommunen ställer sig dock frågande till lämpligheten att uppföra jakttorn i området eftersom detta kan få negativa effekter på friluftslivet. Kommunen framför även att undantaget från föreskrifterna för att få hämta fällda älgar och vildsvin bör omfatta allt vilt, särskilt med tanke på en eventuell framtida etablering av hjortpopulationer i området.

LÄNSSTYRELSENS BEMÖTANDE AV INKOMNA SYNPUNKTER

Utifrån de synpunkter som framförts på beslut och skötselplan har ändringar och tillägg gjorts, i den mån de bedömts vara praktiskt genomförbara, rimliga i proportion till kostnaderna och förenliga med reservatets syfte.

Länsstyrelsens bedömning är att tillåtande av jakt i naturreservatet inte strider mot naturreservatets syfte. För att jakt ska kunna bedrivas säkert och effektivt finns i vissa fall behov av jakttorn och siktgator. Jakttorn ska dock inte placeras ute i det öppna myrkomplexet där landskapsbilden påverkas negativt, vilket regleras i reservatsföreskrifterna.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning gällande hämtning av fällt vilt och omformulerar undantaget från föreskrift A17 till att omfatta allt vilt.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken (1998:808) får länsstyrelsen meddela beslut om ytterligare inskränkningar i ett naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Den södra delen av det område som nu omfattas av stärkt skydd, skötselområde 11, ingår i länets naturvårdsprogram inom klass 1, vilket innebär särskilt stora naturvärden.

I Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering finns ett naturvärdesobjekt som berör både skötselområde 10 och 11 och en nyckelbiotop som berör skötselområde 10 registrerade.

Sammantaget har det aktuella området stora naturvärden knutna till äldre skog. Mosaiken av myrens öppna våtmarker, sumpskogar, äldre skog på fastmark och öppna gräsmarker skapar förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv i området. Naturreservatets friluftsliv är också koncentrerat till denna del av området eftersom strövstigen ut mot myren är anlagd här.

Bevarandet av naturvärdena går inte att förena med skogsbruk eller exploatering och ett långsiktigt skydd garanteras genom föreliggande beslut. Utan ett beslut om stärkt skydd i naturreservatet riskerar de höga naturvärdena gå förlorade genom avverkning. Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald

och livsmiljöer bedöms som goda om bevarandemålen uppfylls, i enlighet med tillägget till skötselplanen.

Beslutet följer regionala och nationella riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Beslutet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt- och djurliv”. Målen uppfylls genom att ytterligare 17,2 ha produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion i naturreservatet.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Utökningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kap. miljöbalken.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att den föreslagna ordningsföreskriften enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

FÖRORDNANDE OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar, med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) jämfört med 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar från detta förordnande införas i Post- och Inrikes Tidningar och i ortstidningarna Smålänningen, Smålandsposten och Norra Skåne.

Delgivningen ska anses ha skett två veckor efter dagen för detta beslut, förutsatt att kungörelsen inom 10 dagar från beslutet införts i ovan nämnda tidningar.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Se bilaga 6.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av landshövding Ingrid Burman.

I handläggningen av ärendet, i vilket naturskyddshandläggaren Love Eriksen varit föredragande, har även länsjuristen Saramaria Johansson, enhetschefen Martin Sjö Dahl samt funktionschefen Elisabet Ardö medverkat.

SÅ HÄR HANTERAR VI DINA PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

BILAGOR

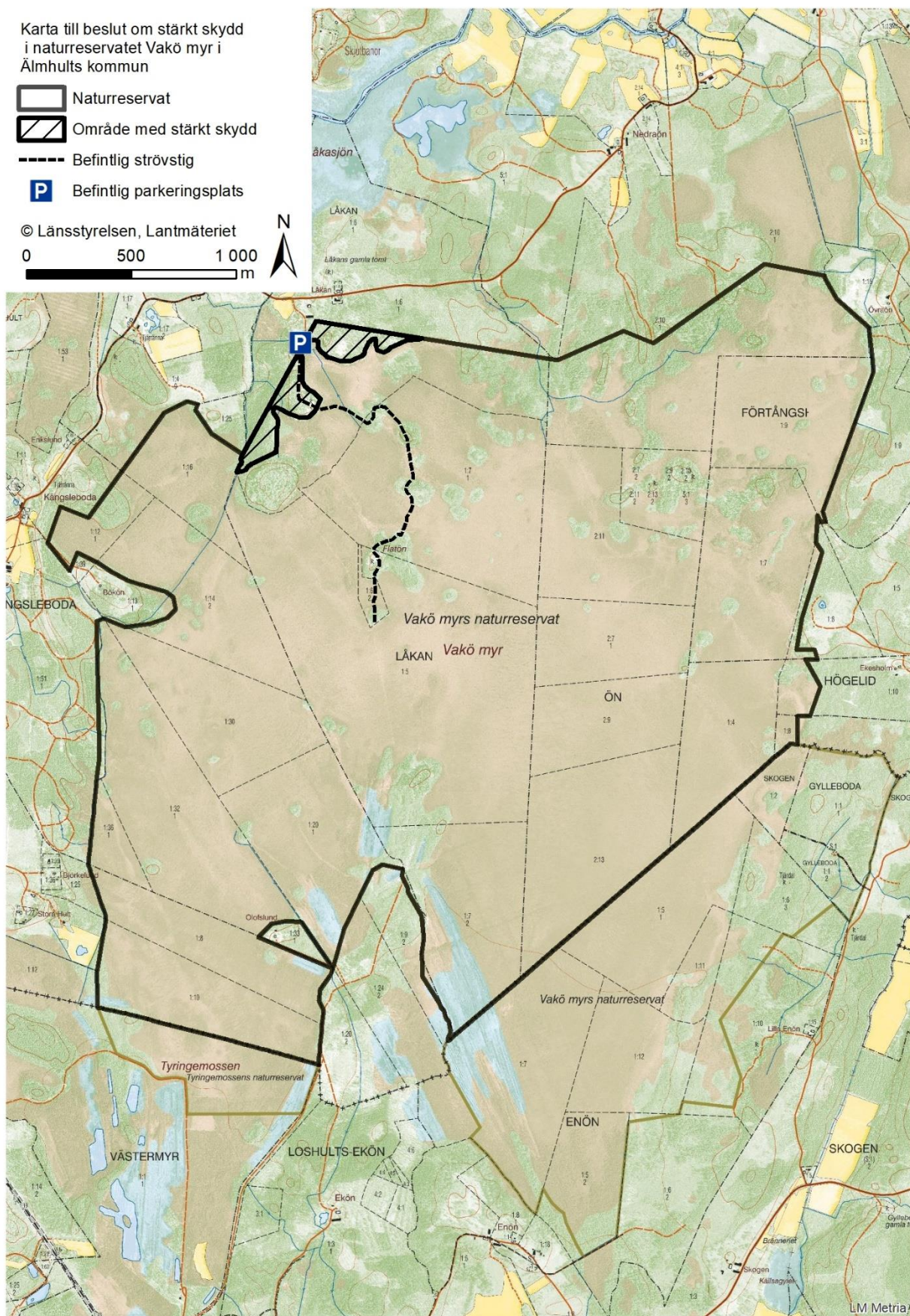
1. Beslutskarta
2. Uppdaterad skötselplanekarta
3. Beslut (inkl. skötselplan) om bildande av naturreservatet Vakö myr den 14 december 1998 med ärendenummer 231-5549-1998
4. Sakägarförteckning och sändlista
5. Miljöbalkens regler om naturreservat
6. Överklagandehänvisning

Karta till beslut om stärkt skydd
i naturreservatet Vakö myr i
Älmhults kommun

- Naturreservat
- Område med stärkt skydd
- Befintlig strövstig
- Befintlig parkeringsplats

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet

0 500 1 000 m

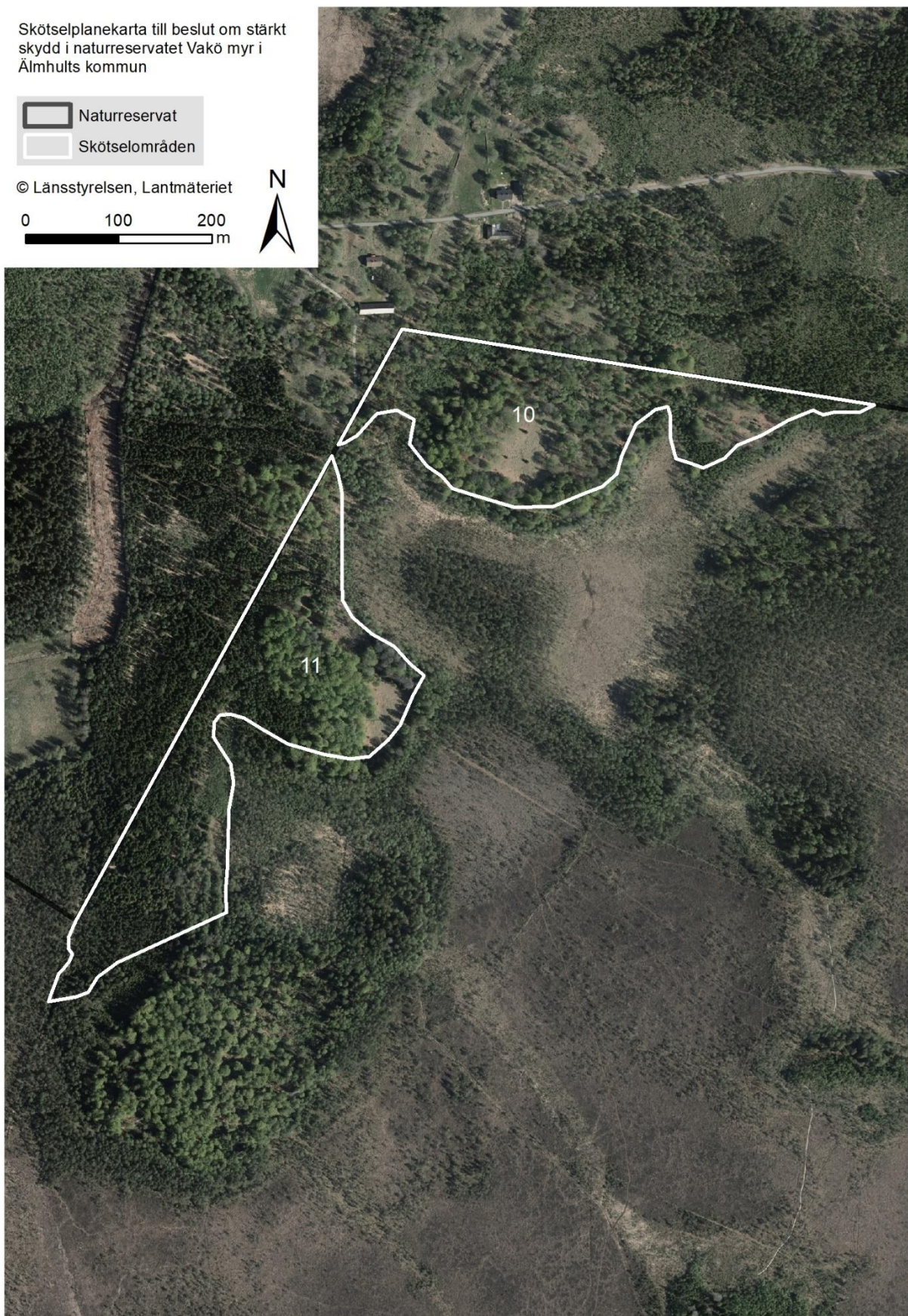

Skötselplanekarta till beslut om stärkt
skydd i naturreservatet Vakö myr i
Älmhults kommun

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet

0 100 200
m

Bildande av naturreservatet Vakö myr i Älmhults Kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) att Vakö myr, som området anges på bifogad karta och i gränsbeskrivningen (bilagorna 2 och 3) och som det närmare beskrivs nedan, skall vara naturreservat.

Syftet med reservatet är att för i huvudsak **fri utveckling** bevara en av de största kalmyrarna i länet med tillhörande kärr, fastmarksholmar och kantskog.

För att trygga ändamålet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 §§ naturvårdslagen samt 10 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet, se nedan under RESERVATSFÖRESKRIFTER.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 9 § naturvårdsförordningen föreskrifter för naturvårdsförvaltningen av reservatet genom att fastställa den till beslutet bifogade skötselplanen, se bilaga 4. Den i skötselplanen återopade ekonomiska planen för naturvårdsförvaltningen omfattas inte av Länsstyrelsens fastställelse.

Länsstyrelsen utser, med stöd av 9 § naturvårdsförordningen, Skogsvårdsstyrelsen till naturvårdsförvaltare för naturreservatet.

Uppgifter om naturreservatet

Namn: Vakö myr

Riksobjekt nr: NG 13

*C:\DOKUMENT\WORD\NR\VAKÖ MYR\BESLUT FÖRSL.DOC

Postadress Besöksadress Telefon
351 86 VÄXJÖ Kungsgatan 8 0470-860 00

Telefax E-post
0470-862 20 lansstyrelsen@g.lst.se

Kontakt i detta ärende:

Staffan Sundlöf 0470-861 23

0470-862 55 staffan.sundlof@g.lst.se

Kommun:	Älmhult
Registeromr (socken):	Virestad
Fastigheter:	Låkan 1:5, 1:6 och 1:7; Kängsleboda 1:12, 1:14, 1:16, 1:20, 1:30, 1:32 och 1:36; Stränghult 1:8 och 1:10, Ön 2:7-11, 2:13, 4:1 och 5:1 Förtångshult 1:4, 1:7, 1:8 och 1:9; Högelid 1:4 och 1:10; Virestad Höghult 1:8.
Läge:	Naturreservatet är beläget ca 8 km SO Älmhults kyrka.
Kartblad:	Topografiska kartbladet 4E Tingsryd SV. Ekonomiska kartbladen 04420, 04421, 04430, 04431.
Gränser:	Enligt karta med tillhörande gränsbeskrivning (bilagorna 2 och 3)
Areal:	Ca 969 ha, varav ca 98 ha skogbeväxt fastmark, ca 2ha öppen fastmark, och ca 769 ha myr varav före branden ca 733 ha öppen myr, ca 120 ha skogklädd myr och ca 16 ha vattenfyllda torv- gravar. prod. Skog 218 ha varav tot. skydd 192 ha skogstid 26 ha SS 02-09-11
Sakägare:	Enligt förteckning (bil 5).
Ändamål:	Att för i huvudsak fri utveckling bevara en av de största kalmyrarna i länet med tillhörande kärr, fastmarksöar och kantskog.
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Vakö myr är ett ca 13 km² stort myrkomplex beläget på gränsen mellan Småland och Skåne, till helt övervägande del i Kronobergs län. Den är en av länets största kalmyrar med en central öppen yta på ca 6 km². Myren sträcker sig även in i Skåne län i sydväst och sydöst. Vakö myr

ligger inom den **naturgeografiska regionen 12 A**, Sydöstra Smålands skogs och sjörika slättområde. Den anses vara en östlig utpost av de typiskt västliga mossarna med sitt öppna mosseplan och förekomsten av växtarter med huvudsakligen västlig utbredning.

Till sin karaktär är Vakö myr ett tydligt **välvt mossekomplex** som avvattnas både åt norr och söder. Det öppna mosseplanet har **tydligt utbildade tuvor och höljor** som är orienterade vinkelrätt mot den flacka lutningen. Ett flertal fastmarksöar sticker upp ur myren, särskilt i den norra delen. Karakteristiska och väl utvecklade **kärr och kärrdråg av fattigkärrtyp** finns såväl i vikar och kring fastmarksöar särskilt i norra delen av myren som på myrens västsida samt längs stora delar av östsidan.

Vakö myr ligger inom **Helgeåns avrinningsområde**. Myrens tillrinningsområde är ca 16 km² stort, varav största delen utgörs av myren själv. Förutom från öar och uddar är det bara längs väst- och östsidorerna som en mindre del fastmark dräneras i riktning mot myren. Längs hela västsidan och norra delen av östsidan finns dock numera diken som i praktiken förhindrar tillförsel av vatten från dessa håll till myren. Detta har under lång tid bidragit till att delar av myren successivt blivit torrare och vuxit igen. Med tanke på områdets storlek och de hydrologiska förhållandena i stort bedöms dock att dessa dikens påverkan på myrens naturvärden som helhet varit ganska begränsad.

På västsidan av myren går vattendelaren vid yttersta udden av Bökön och på östsidan går den mitt emellan Övraön och Ekesholm, dvs rätt långt mot norr. Större delen av myren sluttar svagt mot söder och de lägst belägna delarna ligger i sydväst och sydost.

Sommaren 1992 omfattades hela Vakö myr med undantag för de allra nordligaste delarna av en **mycket stor brand**. Branden var mestadels mycket hård och i stort sett all skog och övrig vegetation dog på mosseplanet och de små myrholmarna inom det område som brann. Partier med framförallt lövskog, men även en hel del barrskog stod emot branden på de större fastmarksöarna. I den sydöstra delen av Vakö myr spred sig elden även in i angränsade skog på fastmark, bl a vid Ekesholm. Den mesta delen av skog på fastmark som brann ligger dock i Skåne län. Före branden dominerades skogen på myren och de små myrholmarna av tall, medan lövinslaget på de större fastmarksöarna var betydande. Normalt brukar en lövskogsgeneration naturligt följa efter en brand. Även tallen gynnas medan granen kan försvinna för en tid. Dessa s k **brandsuccessioner** kommer att dominera inom stora arealer. Många djur- och växtarter, bl a insekter, fåglar, svampar och lavar gynnas starkt eller är helt beroende av

tillgången till sådana miljöer. I förhållande till äldre tider råder numera stor brist på just dessa biotoper i landskapet.

Vegetationen på myren är ganska artfattig men typisk för stora öppna mosseplan. Arter av västlig typ förekommer, bl a rikligt med myrtilja och klockljung. På en fastmarksudde i nordväst växer gammal gran- och bokskog som inte brann. Denna skog har lång kontinuitet och har **naturskogs**karaktär. Norr om myren växer huvudsakligen barrblandskog.

Fågellivet på myren och i kantskogen är rikt. Mest uppmärksammade är länets största koncentration av häckande ljungpipare med nästan 20 par samt stora orrspel. Bland andra arter i området, enligt en inventering 1998 inom ramen för programmet för **miljöövervakning** i Kronobergs län, kan nämnas trana, enkelbeckasin, grönbena, tofsvipa, mindre hackspett, duvhök, lärkfalk, tornfalk, sparvuggla, kricka och gräsand.

På de större fastmarksöarna i myren har det funnits **flera torp** och i anslutning till dem ganska omfattande **odlingar** med en hel del grunda diken som numera nästan helt gått igen. Inga av byggnaderna finns kvar och åkrar och ängar har till allra största delen vuxit igen, oftast med lövskog.

I södra delen av myren har omfattande **torvtäkt** förekommit, vilket syns på de talrika vattenfyllda torvgravarna. Flera fågelarter, främst änder, trivs i anslutning till dessa. Många gamla igenväxta eller igenväxande **diken**, som numera inte har någon dränerande effekt, finns på och omkring Vakö myr, men även en del som ännu underhålls. Med hänsyn till myrens storlek och de hydrologiska förhållandena i området är de senare dikenas påverkan på myren begränsad totalt sett, även om den lokalt är betydande.

Vakö myr är i Länsstyrelsens inventering **Våtmarker i Kronobergs län (1987)** och naturvårdsprogrammet **Kronobergs Natur (1989)** bedömd som särskild värdefull, klass 1. Naturvårdsverket har i **Myrskyddsplan för Sverige (1994)** angivit Vakö myr som en av de myrar som bör skyddas med stöd av naturvårdslagen. Vakö myr är också utpekad som ett område av **riksintresse för naturvård** enligt 2 kap. 6 § naturresurslagen och Naturvårdsverkets beslut den 19 september 1988. I **översiktsplanen för Älmhults kommun**, antagen 1992-02-03, anges att området har stora naturvärden som kan bestå genom att lämna det orört. En mindre del av området är uppmärksammat i Skogsvårdsstyrelsens och Länsstyrelsens inventering **Urskogsartade områden i Kronobergs län, 1980**. Områdets naturvärden har inte gått förlorade till följd av branden 1992 även om de beskrivningar av främst

vegetationen som gjordes före branden i vissa stycken f n är inaktuella. Eftersom brand är en naturlig del i utvecklingen av olika naturtyper och biotoper, som normalt sätts ur spel genom en effektiv brandbekämpning, så skapade den mycket stora branden snarast ökade naturvärden sett i ett större perspektiv.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Vakö myr noterades redan i Länsstyrelsens tidigaste naturinventeringar och i naturvårdsplanen från 1973 som ett av länets mest skyddsvärda myrområden. Med anledning av planerade diknings-företag i och i anslutning till myren uppdrog Länsstyrelsen 1979 åt Västsvenska Naturvårdskonsulter att närmare inventera och beskriva Vakö myrs naturvärden samt föreslå avgränsning och utformning av ett naturreservat. Redovisning gjordes i rapporten **Vakö myr, naturinventering 1979**. Vid ett möte i Bråthults bygdegård 1980 informerades markägarna om inventeringen och planerna på att bilda ett naturreservat.

Länsstyrelsen uppdrog 1983 åt Överlantmätarmyndigheten i Kronobergs län att göra en **värdering av det intrång** ett förslag till naturreservat daterat 1983-11-09 skulle medföra för berörda sakägare.

Med anledning av att frågan om avverkningar i området väcktes, beslutade Länsstyrelsen 1984-09-27 om förbud enligt 11 § naturvårdslagen (s k **interimistiskt naturreservat**) inom det planerade naturreservatet. Detta förbud förlängdes 1986-12-17 till att gälla t o m 1989-12-31. Under denna tid genomfördes förhandlingarna med de mest berörda sakägarna och avtal om intrångsersättning träffades med de flesta av dem under 1987. En ansökan om tillstånd till torvtäkt på den sydvästligaste delen av myren medförde en fördröjning av ärendet. Efter branden sommaren 1992 träffades emellertid överenskommelse med Ållekulla AB om att deras fastigheter på båda sidor länsgränsen i sydväst får ingå i reservatet. Samtidigt justerades gränsen i öster så att ytterligare en fastighet där kom att beröras av reservatet. **Avtal**, vari respektive markägare mot intrångsersättning medger bildande av naturreservatet, finns därför nu beträffande **samtliga** berörda fastigheter i Kronobergs län. All mark inom reservatet är **privatägd**. Även de delar av myren som ligger i Skåne län är mycket värdefull från naturvårdssynpunkt och efter branden 1992 förberedde dåvarande Länsstyrelsen i Kristianstad län en reservatsbildning även för dessa delar. Av flera olika skäl har detta arbete inte ännu kunnat fullföljas. Länsstyrelsen i Kronobergs län har ändå valt att nu bilda naturreservat för den del av Vakö myr som ligger i Kronobergs län och på de fastigheter där avtal om reservatsbildningen funnits sedan länge.

Ett reviderat förslag till beslut och skötselplan har utarbetats. Det bygger på förslaget daterat 1983-11-09, som låg till grund för avtalen

om intrångsersättning, men har kompletterats vad gäller beskrivningar och underlag m m. Dessutom har de villkor om ändringar i det gamla förslaget, som skrevs in i avtalen med vissa av de berörda fastighetsägarna, inarbetats i det nya förslaget. Förslaget har **remitterats** till Naturvårdsverket, Älmhults kommun, Skogsvårdsstyrelsen, samtliga fastighetsägare, Länsstyrelsen i Skåne län, Sydkraft AB, Telia AB, Vägverket, Banverket, Linnébygdens Naturskyddsförening, Kronobergs Ornitologiska Förening och biolog Gillis Aronsson.

Yttranden har inkommit från Naturvårdsverket, Kommunstyrelsen i Älmhults kommun, Skogsvårdsstyrelsen Jönköping-Kronoberg, Sydkraft AB, Telia AB, Linnébygdens Naturskyddsförening, biolog Gillis Aronsson och Miljö-och hälsoskyddsnämnden i Älmhults kommun.

Roland Eliasson, företrädare för fastigheterna Ön 2:8 samt Förtångshult 1:4 och 1:9 har per telefon meddelat att ägarna till dessa fastigheter inte har något att erinra mot reservatsförslaget. *Sydkraft* och *Telia* har inget att invända mot att Vakö myr skyddas enligt förslaget. *Naturvårdsverket* ställer sig tveksamt till att skogsbruk tillåts på myrmark inom skötselområde 6, men har i övrigt inget att erinra mot förslaget. *Skogsvårdsstyrelsen* anser bl a att skogsplantor som behandlats mot snytbagge vid plantskola eller motsvarande bör kunna användas enligt de regler som gäller för detta generellt. *Kommunstyrelsen i Älmhults kommun* uttalar att det är angeläget att det bildas ett naturreservat för Vakö myr, men att reservatet bör utvidgas så att även den del som ligger i Skåne ingår i reservatet. Kommunstyrelsen framför vidare att bra tillfarts- och observationsmöjligheter är viktiga och föreslår ett torn nordost om Olofslund och parkeringsplats där torvfabriken legat. I övrigt tillstyrker kommunstyrelsen förslaget.

Linnébygdens Naturskyddsförening anser att samtliga diken som ligger inom reservatet eller påverkar hydrologin inom detta måste läggas igen eller täppas till så att de ursprungliga hydrologiska förhållandena kan återställas. Det nuvarande reservatsförslaget tillåter underhåll av vissa diken. Förslaget är därför oacceptabelt och måste arbetas om enligt föreningen. Vidare framför Linnébygdens Naturskyddsförening att skogen vid Vakö myr har fått allt större värden efter branden 1992, bl a häckar sedan dess mindre hackspett. Därför bör barrskogsplantering i reservatets nordvästra del förbjudas och redan planterad gran avverkas. Brandbekämpning bör inte tillåtas inom reservatet och mindre bränder bör anläggas i barrdominerade partier på myrholmar med vissa intervall, eftersom flera rödlistade arter beroende av bränd skog har hittats i området. *Gillis Aronsson* framför bl a följande. Dikena i främst den västra och nordvästra delen av reservatet bör inte få underhållsrensas eftersom de avvattnar myren. Den kala myrmarken

måste hållas öppen för att arter såsom orre, ljungpipare, grönbenad flaska kunna överleva. Bestånden av bok och ek inom skötselområde 7 borde helst lämnas till fri utveckling efter det att all gran tagits bort. Fågeljakt borde förbjudas inom reservatet. Han påpekar vidare att beskrivningen av vegetationen avser förhållandena före branden och att en aktuell beskrivning vore mera adekvat. Aronsson bidrar också med upplysningar om bl a vissa förhållanden vad gäller de kulturhistoriska förhållandena. Han efterlyser dels en karta över brandområdet 1992 och en fullständig redovisning av diken inom och i direkt anslutning till reservatet och vad som gäller för dessa diken. *Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Älmhults kommun* ser med tillfredsställelse att naturreservatet bildas, men anser att vissa kompletteringar av förslaget behövs främst beträffande hydrologin, reservatsbildningen i Skåne och områdets tillgänglighet. Bevarandet av myrens hydrologi är en av de viktigaste frågorna på lång sikt. Även om de avvattningar som görs idag kan bedömas ha mindre inverkan på myren i ett kort perspektiv har nämnden inte den uppfattningen i ett längre tidsperspektiv. För att förhindra att myrens biologiska värden successivt utarmas är det nödvändigt att få stopp på de avvattningar som leder vatten från laggkärr och andra delar av myren. I yttrandet preciseras ett antal diken som i första hand inte längre bör underhållas utan däckas i myrkanten. Dessutom bör effekterna av det stora diket i västra myrkanten från Bökön och söderut utredas och vid behov åtgärdas. Nämnden anser vidare att Länsstyrelsen i Kronobergs län med kraft skall verka för att reservatsbildning även kommer till stånd på Skånesidan. Med tanke på den slitagekänsliga naturen föreslår nämnden liksom kommunstyrelsen att det är bättre att leda besökare till södra delen av reservatet med parkering vid den gamla torvfabriken. Därutöver har synpunkter framförts bl a om att vegetationsbeskrivningarna även bör gälla de aktuella förhållandena och inte bara de som gällde före branden samt att en karta över brandområdet upprättas.

Med anledning av yttrandena har **förslaget justerats och kompletterats** så långt det varit praktiskt möjligt med hänsyn främst till de avtal som sedan tidigare finns med de berörda sakägarna. Med hänsyn till de diskussioner som förs beträffande användning av texter för behandling av skogsplantor mot snytbagge anser Länsstyrelsen att användningen av behandlade plantor tills vidare bör avgöras genom dispensprövning från fall till fall, när det blir aktuellt. Vad gäller underhåll av diken m m instämmer Länsstyrelsen i huvudsak i att det på sikt är önskvärt att så långt möjligt återställa myrens hydrologi. Länsstyrelsen anser emellertid att det nu är angeläget att i första hand skydda Vakö myr och därvid respektera de redan träffade avtalen med de berörda sakägarna. Det utesluter inte att man i ett senare skede kan

ta upp nya förhandlingar om ändring av föreskrifter och gränser, upphävande av förrättningar för markavvattningsföretag etc. Dessa frågor kan t ex väckas i samband med att skydd för den del av myren som ligger i Skåne aktualiseras. Omfattningen av skötselåtgärder och anordningar för allmänheten måste vägas även mot kostnaderna. Länsstyrelsen anser inte att det är rimligt att genom rövning hålla mosseplanet öppet trots att syftet med reservatet är att gynna bl a arter som är beroende av de öppna myrarna. Anläggande av parkeringar och observationsplatser är även beroende av tillgången till enskilda vägar och mark utanför reservatet. Länsstyrelsen anser att naturvårdsförvaltaren i samråd med bl a markägare och Länsstyrelsen kan lösa dessa frågor efter hand.

GRUND FÖR BESLUTET

Vakö myr är genom sin **storlek** och relativa **orördhet** värdefull och **representativ** för mosse-myrkomplex med koncentrisk högmossar med väl utbildade strukturer som tuvor, höljor och dråg.

Myrens **hydrologi** är intressant och får inte påverkas av ytterligare dränering. En naturlig utveckling av floran och faunan efter den mycket stora branden 1992 skapar brandsuccessioner, vilket gör området **botaniskt** och **zoologiskt** intressant. Sedan tidigare är Vakö myr känd för sitt **fågelliv** och det följs upp inom ramen för programmet för **Miljöövervakning** i länet. I reservatet finns, förutom myren, skog med stora naturvärden, t ex den gamla naturskogsartade gran- och bokskogen strax söder om Låkan. Naturreservatet har som helhet stora **ekologiska värden** och stor betydelse för bevarande av den **biologiska mångfalden**.

De sedan länge försvunna torpen med spåren av den tillhörande markanvändningen har ett **kulturhistoriskt** intresse liksom spåren av den omfattande torvtäkten i söder.

Området har stor betydelse för kännedomen om landets natur och bör i allt väsentligt förbli orört och ostört. Det behöver särskilt skyddas och skall därför förklaras som naturreservat.

Bildandet av naturreservatet är förenligt med naturresurslagen (NRL).

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

A I inom hela reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall gälla förbud att

1. gräva, spränga, borra, schakta, uppta nya eller rensa befintliga diken, dränera, utfylla eller utföra annan åtgärd som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden,

Anm: Förbudet gäller ej på åkermark. Försiktig markberedning för skogsodling får ske.

Följande diken får underhållas men ej breddas eller fördjupas:

1. diket i västra reservatsgränsen mellan länsgränsen i söder och Bökön i norr ,
 2. utloppsdiket från Kängsleboda runt Bökön och därför från norr till förbi Låkaholm till reservatsgränsen,
 3. trumman under vägen /stigen ca 150 m söder om Låkan,
 4. högst 30 m av diket som korsar reservatsgränsen 400 m söder om Låkan,
 5. det handgrävda diket från västra till östra fastighetsgränsen på fastigheten Ön 2:8 i gränsen för det område där skogen får skötas (se bil 2) samt de däremellan från norr anslutna små diken.
2. bedriva täkt av torv, berg, sten, grus, morän eller annan jordart,
 3. anlägga väg,
 4. anordna upplag annat än tillfälligt för jord och skogsbrukets behov,
 5. uppföra ny byggnad eller annan anläggning,
 6. omföra träd- eller buskbevuxen mark samt mosse eller kärrmark till åker,
 7. så eller plantera skog på myrmark,
 8. plantera in för trakten främmande växt- eller djurarter,

9. utanför åker- eller betesmark använda kemiska bekämpningsmedel, konstgödsel, andra växtnäringsämnen eller kemiska preparat (t ex kalk),
10. sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller därmed jämförlig anordning,
11. upplåta mark för orientering, militära övningar eller motsvarande,
12. dra fram ny mark- eller luftledning.
13. plocka ris, örter, svampar, mossor eller lavar annat än bär och matsvamp för husbehov,
14. samla insekter eller andra ryggradslösa djur.

**A II inom område som EJ är markerat med snedstreckning
på kartan, bil 2, skall dessutom gälla förbud att**

15. plantera eller så träd, buskar eller andra växter,
16. utföra skogsavverkning eller annan skogsvårdande åtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
17. framföra motordrivet fordon utom för hämtning av fällda älgar med fordon som inte åstadkommer markskador,

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i fastställd skötselplan, bilaga 4.

**B Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om skyldighet att
tåla visst intrång**

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas att tåla att de åtgärder vidtas inom naturreservatet, som framgår av den till detta beslut hörande skötselplanen, bilaga 4.

C Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall gälla förbud att

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning exempelvis genom att gräva, borra, måla, mejsla eller på annat sätt skada berghällar, block, levande eller döda träd eller stubbar,
2. framföra eller parkera fordon annat än på därför avsedd och upplåten väg eller plats,
3. tälta, uppställa husvagn eller husbil,
4. plocka bär, svampar, ris, örter, mossor och lavar annat än bär och matsvamp för eget behov,
5. samla insekter eller andra ryggradslösa djur,
6. störa djurlivet, exempelvis genom närgånget uppträdande vid boplatser eller motsvarande,
7. elda,
8. sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller därmed jämförlig anordning,
9. anordna orienteringar, snitslade spår eller motsvarande,
10. på ett störande sätt använda radioapparat, bandspelare, musikinstrument eller därmed jämförlig anordning.

Föreskrifterna under C träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i länets författningssamling.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 8.

UPPLYSNINGAR

Beslut i detta ärende har fattats av Länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog landshövdingen samt ledamöterna Sven Nilsson, Barbro Svensson, Jim Sundén, Monica Widnemark, Rolf Andersson, Ingrid Årdh-Strid, Siegfried Stein, Eskil Erlandsson, Marie-Louise Hilmersson, Anders G Högmark, Gösta Rogdahl, Bo Frank, Carin Högstedt och Harald Bergström.

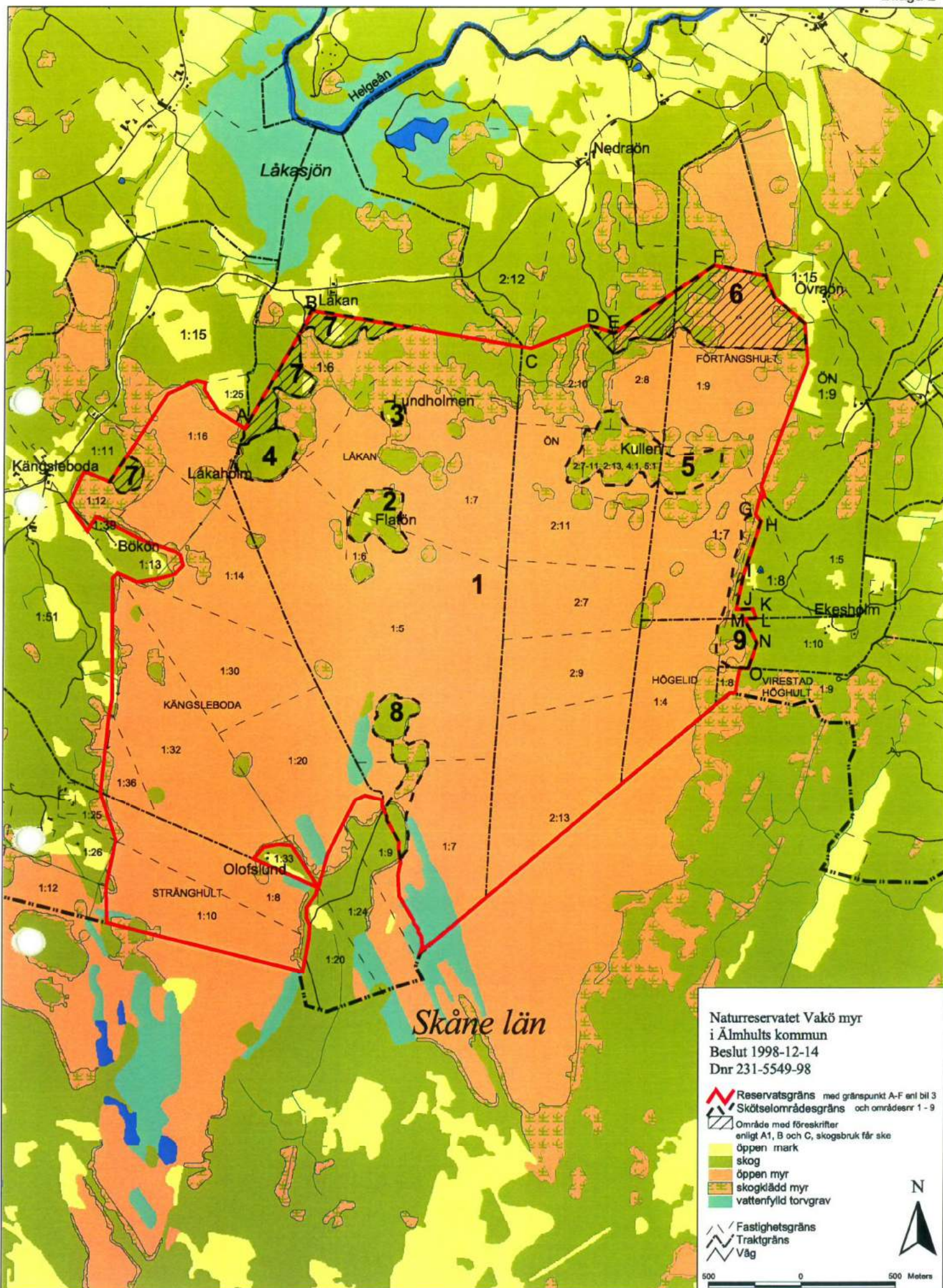
I handläggningen av ärendet, i vilket avdelningsdirektören Staffan Sundlöf har varit föredragande, har även länsrådet Claes Sjöblom, miljövårdsdirektören Carl-Philip Jönsson, länsantikvarien Margit Forsström, länsarkitekten Ingegerd Esséen, lantbruksdirektören Olle Nilsson och avdelningsdirektören Kenneth Pettersson deltagit.

Wiggo Komstedt

Staffan Sundlöf

Bilagor

- 1 Översiktskarta
- 2 Karta visande reservatets avgränsning
- 3 Gränsbeskrivning
- 4 Skötselplan
- 5 Karta över brandområdet 1992
- 6 Karta över diken som t v får underhållas
- 7 Sakägarförteckning
- 8 Hur man överklagar

Skötselplan för naturreservatet Vakö myr, Älmhults kommun

A ALLMÄN BESKRIVNING

1. DATA

Naturreservatet är beläget ca 8 km SO Älmhults kyrka, ekonomiska kartbladen 04420, 04421, 04430 och 04431. Det omfattar en areal av ca 969 ha. Därav är ca 100 ha fastmark och 869 ha myr. Fastmarken är till största delen skogsmark, ca 98 ha, varav nästan 25 ha får skötas. Barrskogen dominerar men det finns även en del blandskog, ädellövskog (mest bok) och blandlövskog. Mindre fastmarksområden utgörs av främst gammal åker, betesmark och torptomter, drygt 2 ha. Av myrmarkerna (mosse och kärr), var före branden ca 749 ha kal myr och ca 120 ha skogklädd. Efter branden 1992 har den öppna, trädlösa myrarealen ökat något, men i norra delen, där huvuddelen av den skogklädda myren finns, brann aldrig skogen.

2 SYFTE

Syftet med vården och förvaltningen skall i första hand vara att bevara myrens och skogens naturliga hydrologi, vegetation och djurliv. På Vakö myr ska också de naturliga processer som följer efter en stor brand kunna studeras. Spåren av de gamla torpen skall i begränsad omfattning bevaras. I den mån det går att förena med bevarandebestånden, skall tillgängligheten för allmänheten ökas genom enkla anordningar.

3 OMRÅDETS NATUR

Vakö myr har på länsstyrelsens uppdrag inventerats av Västsvenska naturvårdskonsulter och beskrivits i rapporten "Vakö myr, naturinventering 1979", Länsstyrelsen 1980. Den är också beskriven bl a i

våtmarksinventeringen "Våtmarker i Kronobergs län", Länsstyrelsen 1987 och i Kronobergs natur, Länsstyrelsen 1989.

Allmänna naturförhållanden

Vakö myr är belägen på gränsen mellan Kronobergs och Skåne län. Den sammanlagda ytan är drygt 13 km², varav något mer än 2 km² ligger i Skåne län. Till sin karaktär är Vakö myr ett komplex av koncentriskt välvda högmossar. Myren är belägen i en svacka i flack terräng och dräneras via ett flertal bäckar både mot norr och söder.

Den centrala delen av Vakö myr utgör en så gott som trädlös och öppen mosse på ca 6 km². I perifera delar finns ett flertal fastmarksöar. Från dessa rinner överskottsvatten i mer eller mindre markanta drag över mosseytan mot laggen. Där opåverkad lagg finns kvar, är den ganska smal. Innanför denna fanns före branden 1992 vanligen en bård av tallskog, innan den trädlösa mossen tar vid. På vissa ställen, främst i norra delen finns denna kantskog kvar.

På myren har den mesta skogen brunnit, men framför allt i norra delen finns skog på både torvmark och fastmark som inte har brunnit. Även på några av myrholmarna i själva brandområdet finns skogs-partier som inte brann.

Geologi

Berggrunden utgörs huvudsakligen av en näringsfattig gnejs.

De lösa jordarterna är morän och torv. Moränen är sandig-moig och på sina ställen, t ex längs myrens östra kant, blockrik. En rullstensås av ryggåstyp kan följas i nord-sydlig riktning från Näranshult till Kängsleboda och vidare söderut. Den följer i princip reservatets västra gräns, men ingår inte i detta.

Hydrologi

Vakö myr ligger inom Helgeåns avrinningsområde. Myrens tillrinningsområde är ca 16 km² stort, varav största delen utgörs av myren själv. Förutom från öar och uddar är det bara längs väst- och östsidorna som en mindre del fastmark dräneras i riktning mot myren. Längs hela västsidan och norra delen av östsidan finns dock numera diken som i praktiken förhindrar tillförsel av vatten från dessa håll till myren. Dikenas påverkan är lokalt kraftig och har under lång tid bidragit till att åtminstone delar av myren successivt blivit torrare och vuxit igen.

Själva mossen är så flack i sin utformning, att det är svårt att urskilja någon egentlig vattendelare, men de högst belägna partierna torde

ligga i norra och nordöstra delen. På västsidan av myren går vattendelaren vid yttersta udden av Bökön och på ostsidan går den mitt emellan Övraön och Ekesholm, dvs rätt långt mot norr. Större delen av myren sluttar svagt mot söder och de lägst belägna delarna ligger i sydväst och sydost.

Vegetation

Vakö myr utgör ett utpräglat mossemyrkomplex, vilket innebär att större delen av myrytan upptas av ombrogen mosse (ej påverkad av vatten från omgivande fastmark). Kalmosse dominerar men mot kanterna och kring fastmarksöar fanns före branden ganska allmänt och fortfarande på vissa håll en trädbevuxen zon av tallmossetyp. Runt den ombrogena delen av mossen finns naturligt en smal lagg, som dock är utplånad av diken på flera ställen.

Följande beskrivningar av vegetationen hänför sig till inventeringar gjorda före branden. Någon ny inventering och beskrivning efter branden har inte gjorts. Inom de brunna delarna kan allmänt sägas att tuvigheten minskat eller helt försvunnit och därmed vegetationen knuten till dessa .

Vegetationen på kalmossen är artfattig och kan delas upp i ristuvor, fastmattor och lösbottnar.

Ristuvorna domineras av ris, främst ljung, men även kråkbär, klockljung, rosling och tranbär förekommer. Förutom risen finns tuvdun, tuvsäv, rundsileshår och hjortron. Bottenskiktet domineras av de torvuppbyggande vitmossorna. I de torraste partierna förekommer lavar, främst Cladoniaarter.

Fastmattor utbreder sig i grunda höljor som är vattendränkta endast under en mindre del av vegetationsperioden. I fältskiktet växer främst tuvdun, tuvsäv, klockljung, tranbär och rundsileshår. Bottenskiktet består av samma vitmossor som på tuvorna utom där det är som blöta, där Sphagnum cuspidatum dominerar.

Lösbottnar utgörs av till största delen nakna höljor utan slutet bottenskikt. Artsammansättningen är densamma som i fastmattorna, men arterna växer glesare. Karakteristiskt för Vakö myrs lösbottnar är rikligt med vitag och storsileshår.

Vegetationen i laggen är överallt av fattigkärrtyp. Fattigkärr förekommer också i dråg som bildas av att fastmarksvatten från skogklädda öar rinner över mossen samt i gamla torvgravar. Karaktärsarten i fattigkärren är flaskstarr, som brukar dominera

åtminstone de blötaste delarna av kärren. Myrtilja förekommer stundtals rikligt, speciellt i drågen.

Vegetationen i tallmossarna utgörs främst av tall men med inslag av gran och björk. Fältskiktet är av ristyp och består av blåbär, odon, lingon, hjortron och ljung. Tuvdun förekommer rikligt.

På öar och omgivande fastmarker består vegetationen huvudsakligen av barrskog, men i några avsnitt är lövskog dominerande. Alla skogar är av utpräglad hedtyp, vilket innebär att fältskiktet domineras av ris och på näringstillgång föga krävande örter och gräs. Smärre öppna kulturmarker förekommer här och var.

Sammanfattningsvis kan sägas att vegetationen på myren är av utpräglat västlig typ med riklig förekomst av karaktärsarterna klockljung, myrtilja samt de rödaktiga Sphagnum-arterna.

Fågelliv

Fågellivet på myren och en del angränsande skogsområden är rikt. Enligt inventeringar från slutet av 1970-talet och fram till 1998 har Vakö myr stor betydelse för ljungpipare som här har sin största förekomst i länet, ca 20 par. I slutet av 1970-talet noterades ca 25 par. På myren förekommer ett av länets största orrspel. Bland övriga arter knutna till myren kan nämnas trana, enkelbeckasin, grönbena, tofsvipa och tornfalk. I torvgravarna finns kricka och gräsand. Även de angränsande skogarna hyser ett rikt fågelliv, särskilt i den norra kanten mot myren. Bland dessa arter finns t ex mindre hackspett, duvhök, lärkfalk och sparvuggla. Flera arter har gått tillbaka sedan de tidigare inventeringarna. T ex har storspov helt försvunnit och grönbena minskat kraftigt.

Fågelinventeringar genomförs inom ramen för miljöövervakningen i länet.

4 KULTURHISTORISKA FÖRHÅLLANDEN

Större delen av myrytan är så gott som orörd, men längs kanterna är den ursprungliga laggen på flera ställen utplånad eller starkt reducerad.

Längs hela västsidan saknas egentlig lagg numera helt. Långsträckta åkrar, omgivna och genomdragna av diken, finns på flera ställen på f d myrmark kring Lustigholm, Bökön och St Hult. Även vid Övraön i nordost finns åkermark som tillkommit på bekostnad av laggen. De

flesta åkrar eller betesmarker av denna typ har numera planterats med gran eller lämnats att växa igen.

På 1830-talet dominerades några av öarna ute i myren av åkrar och ängar enligt laga skifteskartor från 1834 och 1837. På tre av de största öarna i norra delen av myren, Kullen, Flatön och Lundholmen har funnits torp som övergavs för omkring 100 år sedan. Kring dessa öar ser man fortfarande tydligt breda diken och vallar som troligen anlades för att stänga inne djuren. Liknande diken finns även nära fastmarken på några ställen, t ex vid Låkan och Bökön. Dessa diken är fullständigt igenväxta och torde inte längre nämnvärt påverka myrens hydrologi eller vegetation.

På skifteskartan över Kängsleboda 1837 finns markerat en kavelbro som sträcker sig från området söder om Bökön och ned mot Olofslund, där fem ängslador är inritade på kartan. Efter branden 1992 framträdde kavelbron i nästan hela sin längd, ca en kilometer.

På södra sidan av Vakö myr finns byggnadsrester efter en stor torvströfabrik, som lagts ned för flera decennier sedan. Talrika vattenfyllda torvgravar präglar därutanför en stor del av myren. Utanför torvgravssystemen finns mer eller mindre igenväxta diken i ett glest rutsystem, tydligen tillkomna inför en planerad utvidgning av torvbrytningen, som dock aldrig blev av. Torvtäkten upphörde ungefär 1950.

5 MARKANVÄNDNING

Skogsbruk bedrivs på fastmark norr om myren och får i begränsad omfattning bedrivas på torvmark längst i nordöst, sammanlagt ca 44 ha. Någon torvtäkt förekommer inte längre.

6 TILLGÄNGLIGHET

Strax norr om den norra reservatsgränsen går en allmän väg. Från denna leder gamla stigar och mindre enskilda körvägar in i reservatet och ut på myren. Från söder leder en enskild väg från Hökön och till den nedlagda torvströfabriken. Vägen övergår i en stig som leder ut på myren. Från allmänna vägen öster om myren flera enskilda vägar in mot myren. Flera av vägarna är stängda med vägbommar, bl a den från Hökön ut mot den f d torvfabriken.

7 SLITAGE- OCH STÖRNINGSKÄNSLIGHET

Fågellivet i reservatet är störningskänsligt främst under vår och försommar.

Vegetationen på myren är slitagekänslig.

8 ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

Anordningar saknas för närvarande.

9 INVENTERINGAR M M

Ardö E. Urskogsartade områden i Kronobergs län.
Skogsvårdsstyrelsen och Länsstyrelsen 1980.

Aronsson G. Häckfågelfaunan på Vakö myr 1977 och 1993. Opubl.

Aronsson G. Häckfågelfaunan på Vakö myr 1998. Ingår i
Länsstyrelsens program för Miljöövervakning.

Arvidsson B, Jacobsson S och Schafferer T, Västsvenska Naturvårds-
konsulter. Vakö Myr, Naturinventering 1979. Länsstyrelsen i
Kronobergs län 1980.

Ehnström B, Långström B och Hellqvist C. Insects in burned forests -
forest protection faunal conservation (preliminary results).
Entomologica Fennica 6: 109-117.

Nilsson S G. Häckfågelfaunan på högmossar i sydvästra Småland.
Fauna och flora 1977 nr 5.

Nilsson S G. Ljungpiparen i Kronobergs län - inventeringsmetod,
beståndsstorlek och skyddsförslag. Milvus nr 9. (1979).

Länsstyrelsen. Kronobergs Natur, naturvårdsprogram 1989.

Länsstyrelsen. Våtmarker i Kronobergs län 1987.

Naturvårdsverket. Myrskyddsplan för Sverige 1994.

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopinventering av brandfält på Vakö
myr 1992.

B DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1 ALLMÄNNA ANVISNINGAR

Hävd av skogsmark och myrområden skall ske i den omfattning och på det sätt som anges nedan under 2.

Brand är ett naturligt inslag i utvecklingen i en naturskog. Om spontan brand uppstår skall brandbekämpning inriktas på att skydda omgivande mark samt den skog som där skogsbruk får bedrivas. Vid eventuell brandbekämpning inom reservatet skall den företrädesvis ske i reservatets yttre delar och göras med så skonsamma metoder som möjligt.

Anordningar för friluftslivet enligt C nedan.

Dokumentation av utförda åtgärder enligt D nedan.

Ansvarsfördelning och utförande framgår av avsnitt E.

2 BESKRIVNINGAR AV OCH SKÖTSELBESTÄMMELSER FÖR DELOMRÅDEN

I detta avsnitt ges beskrivningar och skötselbestämmelser för reservatets olika delområden enligt kartan till beslutet, bilaga 2.

Skötselområde 1. Myren med det öppna mosseplanet, skogbeväxt myr, kärr och mindre fastmarksöar (869,6 ha)

Beskrivning: Öppet mosseplan, före branden med enstaka martallar och i kantzonen med randskog av tall, laggkärr och en del mindre skogbevuxna öar. Södra delen av mossen är starkt påverkad av torvtäkt och i väster och nordöst finns diken som får underhållas, se karta bilaga 6.

Mål: Mosse- och kärrområden som får utvecklas fritt. Naturskog. Häckningsområde för bl a ljungpipare och grönbena och spelplats för orre. Torvgravarna får växa igen spontant. Så långt möjligt återställande av de naturliga hydrologiska förhållandena.

Åtgärder: Inga. Om det bedöms möjligt efter särskild utredning igenläggning eller motsvarande av nu fungerande diken.

Skötselområde 2. Flatön (7,5 ha)

Beskrivning: Fastmarksö bevuxen med omväxlande barrskog och lövskog. Stora delar har brunnit hårt medan andra delar undgick branden. Ön har förr varit bebodd. På den nordvästra delen av ön låg torpet och där finns delvis fortfarande öppen odlingsmark som håller på att växa igen. I denna del fanns rätt mycket lövträd som dog eller skadades vid branden. Längre österut mera barrskog.

Mål: Spåren av torptomten bevaras. På odlingsmarken närmast torptomten lövträd, i övrigt skog med naturskogskaraktär.

Åtgärder: Røjning av torptomten och, bortrøjning av uppväxande barrträdsplanter på de närmaste inägorna och om väsentliga naturvärden hotas även i värdefulla lövbestånd. I övrigt inga åtgärder.

Skötselområde 3. Lundholmen (1,4 ha)

Beskrivning: Mindre helt skogbevuxen fastmarksö med ett stort lövträdsinslag kring ett tidigare torp. Några skogsbruksåtgärder har inte vidtagits på lång tid.

Mål: Spåren av torpet bevaras, i övrigt skog med naturskogskaraktär.

Åtgärder: Røjning vid torptomten. Eventuellt bortrøjning av inväxande gran i värdefulla lövbestånd om väsentliga naturvärden hotas. I övrigt inga.

Skötselområde 4. Kulle söder om Låkan (7,1 ha)

Beskrivning: Kulle bevuxen med 100-årig blandskog av främst bok och gran. Många granar är grova och ovanligt höga. Boniteten är hög. Skogen är sedan länge orörd förutom att en del stormfällda träd har upparbetats.

Mål: Skog med naturskogskaraktär.

Åtgärder: Inga.

Skötselområde 5. F d soldattorpet Kullen med omkringliggande fastmarksöar (19,6 ha)

Beskrivning: Fastmarksöar bevuxna med blandad och olikåldrig skog med stor andel lövträd. På Kullen har det legat ett soldattorp och det finns fragment av öppna odlingsmarker med en relativt artrik flora. Området håller på att växa igen, med undantag av en mindre åker som brukas som viltåker. Huggningar har förekommit i skogen på alla fastmarksöarna.

Mål: Skog med naturskogskaraktär. Torptomten bevaras.

Åtgärder: Røjning vid torptomten. Viltåkern får brukas om markägaren så önskar. Eventuellt bortrøjning av gran i de värdefullaste lövbestånden om granen hotar väsentliga naturvärden. I övrigt inga åtgärder.

Skötselområde 6. Skog på fastmark och torvmark norr och nordost om myren (29,1 ha)

Beskrivning: Skog på fastmark med i huvudsak tall och gran, bitvis med visst lövinslag. Öster därom tallmosse med närmast fastmarken relativt tät tallskog på dikad myr, längre ut glestallskog med spridda dungar av större träd. Mot den östra gränsen några små fastmarksuddar med barrskog. Några mindre hyggen finns i området. Ett gammalt handgrävt dike utgör gräns mot skötselområde 1 på fastigheten Ön 2:8 och ett par små diken som ansluter mot detta från norr. Dessa delar, men inga andra av de befintliga diken i skötselområdet, får underhållas, se karta bilaga 6.

Mål: Barrblandskog med större lövinslag än idag. Så långt det är möjligt återställande av den naturliga hydrologin.

Åtgärder: Skogsbruk med särskild naturhänsyn. Gamla och grova lövträd gynnas. Alla döda lövträd och spridda döda barrträd sparas. Körskadorna på torvmark skall undvikas. I kantzonen mot myren bör dekorativa tallar sparas och i övrigt bör ett ökat lövinslag eftersträvas. Om möjligt bör dikesrensning undvikas även i tillåtna delar.

Skötselområde 7. Skog på fastmark norr och nordväst om myren samt en del mindre inägor (14,4 ha)

Beskrivning: Mest barrskog i norra delen, två planterade relativt nya hyggen i sydväst. I övriga delar lövskog, vissa partier med mycket bok. Stora naturvärden i lövskogen. En del inägor som betas eller till sen tid har betats. Trumman under vägen/stigen ca 150 m söder om Låkan får underhållas liksom ca 30 meter av diket ca 450 m söder om Låkan, se kartan bilaga 6.

Mål: Lövskog med inslag av gamla och grova träd på minst de områden som idag har sådan skog. Barrblandskog med större lövinslag än idag i övriga delar. Skogsbruk, bete eller åkerbruk på inägorna. Befintliga diken får inte dränera själva myren.

Åtgärder: Skogsbruk med särskild naturhänsyn. Gamla, grova lövträd gynnas. Alla döda lövträd och spridda döda barrträd lämnas. Inägorna får hållas öppna om markägaren så önskar, om de skall beskogas bör det ske med lövträd. I kantzonen mot myren bör dekorativa träd sparas och i övrigt bör ett ökat lövinslag eftersträvas. Avverkningarna får inte gå ut i laggkärren. Eventuellt igenläggning av åtminstone diken som inte får underhållas i den mån de dränerar myren.

Skötselområde 8. Fastmarksöar och yttersta delen av udden i södra delen av myren (11,1ha)

Beskrivning: Skogbeväxta kullar utanför udden från söder mot myrens mitt samt yttersta delen av udden. Både barr- och lövskog förekom före branden och ett litet hygge fanns på den södra av kullarna. Barrskogen har i stora delar brunnit upp. Söder och väster om kullarna finns torvgravar som före branden omgavs av ung björkskog. God utsikt över myren från kullarna. Gott om död ved.

Mål: Naturskog.

Åtgärder: Inga

Skötselområde 9. Laggkärr och skog som till en del finns på fastmark öster om myren (9,2 ha)

Beskrivning: Tydligt utbildade laggkärr. I söder, utanför Ekesholm, en kulle med bl a relativt gammal tallskog som brunnit. Reservatsgränsen går här i kanten mot ett nygrävt dike, som ersätter det som tidigare även sträckte sig in i reservatet. Norr därom ett lövkärr som brunnit

mycket hårt och vidare norrut mest brunnen lövskog. Grov asp finns i och i anslutning till området. Mellan myren och befintlig stuga finns ett område som röjts för att kunna bibehålla utsikten mot myren. Gott om död stående och liggande ved.

Mål: Naturskog.

Åtgärder: Markägaren får utföra siktröjning inom det område som anges på reservatskartan, bilaga 2. I övrigt inga.

C ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

Friluftslivets intressen skall tillgodoses i den utsträckning som det är förenligt med kravet på orördhet och ostördhet.

En parkeringsplats ställs i ordning vid Låkan eller Näranshult. Om möjligt bör även en parkering ordnas söder om reservatet, t ex vid den f d torvfabriken.

Markerade stigar anordnas från parkeringsplats till lämpliga ställen med fin utsikt utöver myren. Viss siktröjning vid utsiktsplatserna.

Reservatets gräns skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och informationsskyltar uppsättas på lämpliga platser i reservatet.

D DOKUMENTATION AV RESERVATETS UTVECKLING

Ett program för dokumentation och uppföljning av vegetation och djurliv tas fram under 1999 i samråd mellan Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen och eventuellt Länsstyrelsen i Skåne län.

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange

- skötselområde
 - utförd åtgärd inom resp skötselområde
 - år och månad för åtgärdens utförande
 - ev notering om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom reservatet
- samt genom fotodokumentation.

Även områden som ej åtgärdas skall fotodokumenteras vid skilda tidpunkter, dock minst vart tionde år.

E ANSVAR OCH KOSTNADER FÖR SKÖTSELN

Naturvårdsförvaltaren av reservatet ansvarar för sådana åtgärder som erfordras för att tillgodose syftet med reservatet samt efter godkännande av Länsstyrelsen och i erforderlig omfattning med berörda markägare för anordningar för allmänheten. Naturvårdsåtgärder, som inte ingår i normalt skogsbruk enligt skogsvårdslagen, åvilar naturvårdsförvaltaren.

För eventuell hämtning av latrin och sopor svarar Älmhults kommun.

Före skogsbruksåtgärder, såsom stämpling, röjning, gallring, slutavverkning, markberedning och plantering samt väg- och dikesunderhåll, skall samråd med Skogsvårdsstyrelsen äga rum minst sex veckor i förväg. Skogsvårdsstyrelsen kan därvid ge närmare råd och anvisningar om erforderlig naturvårdshänsyn.

Bilaga

Ekonomisk plan

SAKÄGARE

1. Harriet Heldina Viola Palm, Sven Jonsons Gata 4 B Lgh 1503, 302 27 HALMSTAD
2. Cecilia Askenvind, Karlsbergsvägen 2 B Lgh 1001, 302 33 HALMSTAD
3. Johan Palm, Logvägen 48, 302 76 HALMSTAD
4. Martin Palm, Kullavägen 42, 302 93 HALMSTAD
5. Bengt Eric Ericsson, Sällhult Östregård 20, 343 90 ÄLMHULT
6. Ann Kerstin Karola Larsson, Nedraön 1841, 343 90 ÄLMHULT
7. Sven Åke Oskar Johansson, Nedraön 1841, 343 90 ÄLMHULT
8. Linda Johansson, Skinnakärr 2313, 343 91 ÄLMHULT
9. Sven-Johan Bengtsson, Skinnakärr 2313, 343 91 ÄLMHULT
10. Simon Thomas Hagspiel, Bokvägen 9, 178 51 EKERÖ
11. Linda Kristina Bermin, Bogesundsgatan 60, 256 55 HELSINGBORG
12. Anna-Lisa Bermin, Nämndemansvägen 13, 246 30 LÖDDEKÖPINGE
13. Jonas Henning Bermin, Tomtebogatan 8, 244 33 KÄVLINGE
14. Hans Peter Bermin, Flat 12, Melbourne Place 50, Kensington Place, W8 7PW LONDON
15. Ällekulla Aktiebolag, Järngatan 7, 234 35 LOMMA
16. Peter Vilhelm Sandberg, Nedraön 1842, 343 90 ÄLMHULT

SÄNDLISTA

1. Älmhults kommun, info@almhult.se
2. Skogsstyrelsen Kronobergs distrikt, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
3. Smålands Museum, info@kulturparkensmaland.se
4. Naturskyddsföreningen Kronoberg, kronoberg@naturskyddsforeningen.se
5. Kronobergs Ornitologiska Förening, c/o Roland Ylvén, roland.ylven5@telia.com
6. Ljungby fågelklubb, c/o Rolf Nilsson, 037212805@telia.com
7. Tingsryds fågelklubb, c/o Peter Strömberg, peterbeson@hotmail.com
8. Föreningen SydostEntomologerna, c/o Tobias Ivarsson, tobias.hagtorpet@gmail.com
9. Växjö Mykologgrupp, Ann-Christin Nyström, annchristin.nystrom@spray.se

10. Kronobergs läns hembygdsförbund, c/o Kjell Gustafsson, Norra Åreda
Ängagärdet 4, 355 92 VÄXJÖ
11. Hembygdsföreningen Linné, c/o Bengt-Eric Ericsson, Sällhult Östregård
20, 343 90 ÄLMHULT, bengt-eric.ericsson@bredband.net
12. Naturskyddsföreningen Linnébygden, c/o Sven G Nilsson,
sveng.nilsson@telia.com

INTERN KOPIA FÖR KÄNNEDOM (E-POST):

Naturförvaltningsfunktionen

Kulturmiljövård

Rättsfunktionen

MILJÖBALKENS REGLER OM NATURRESERVAT

Bestämmelser om skydd för naturen finns i 7 kap. miljöbalken (MB)(1998:808) och förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (FO).

Enligt 7 kap 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av Länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap 5 § MB skall i ett beslut om att bilda naturreservat anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet (inskränkning i pågående markanvändning). Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat får Länsstyrelsen enligt 7 kap 6 § MB förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att vissa för skyddet nödvändiga åtgärder utförs inom reservatet. Föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett naturreservat och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av Länsstyrelsen enligt 7 kap 30 § MB och 22 § FO, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 7 § miljöbalken får länsstyrelsen helt eller delvis upphäva tidigare beslut om naturreservat med föreskrifter som har meddelats enligt 7 kap. 4 - 6 §§, om det finns synnerliga skäl.

Länsstyrelsen skall enligt 3 § FO fastställa en skötselplan för reservatet. Planen anger de långsiktiga målen för skötseln av området och föreskriver vilka åtgärder som skall vidtas för att nå dessa mål. Skyddade områden förvaltas av den länsstyrelse som beslutat om skyddet. Länsstyrelsen får dock enligt 21 § FO besluta att en annan myndighet, juridisk person eller markägare som har förutsättningar för att ha ett sådant ansvar skall förvalta ett naturreservat.

Vid prövning av frågor om skydd av områden enligt 7 kap MB skall enligt 25 § hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i detta kapitel får därför inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Bilaga 6

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Regeringen. Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 Växjö. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till kronoberg@lansstyrelsen.se. Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till Regeringen.

TIDEN FÖR ÖVERKLAGANDE

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Regeringen som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet**.

DITT ÖVERKLAGANDE SKA INNEHÅLLA:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

OMBUD

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

BEHÖVER DU VETA MER?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen på e-post kronoberg@lansstyrelsen.se telefon 010-223 70 00. Ange beslutets diarienummer.